

STRAŽA

Neodvisen politični list za slovensko ljudstvo

Poština plačana v gotovini

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravljanje je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se meso govocili vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nazajne reklamacije so poštno prepla. Telefon Interurban št. 113.

36. števil.

Maribor, dne 30. marca 1923.

Letnik XV.

Seja izvršilnega odbora Slovenske ljudske stranke.

Ljubljana, 28. marca.

Izvrševalni odbor Slovenske ljudske stranke je danes vzel na znanje poročilo dr. Korošca o politični situaciji ter konstatiral, da v dosedanjem načrtu radikalne stranke za razrešitev situacije ni nobenega izgleda za doseg avtonomije. Za to je njihov načrt nesprijemljiv.

Dogovor s Hrvatsko republikansko seljačko stranko in Jugoslovansko muslimansko organizacijo glede bodoče taktike v borbi proti centralističnemu režimu je izvrševalni odbor odobril, naglašajoč pri tem, da ostane SLS kot zastopnica slovenskega naroda glede svojega programa neodvisna in nedotakljiva.

Vsa poročila nasprotnih listov o obojnih razgovorih so netočna in neresnična.

Na seji se je predsednik dr. Korošec s prisrčnim čustvenim nagovorom spominjal umrlega člana izvrševalnega odbora SLS g. dr. Karla Verstovškega, ki je s srcem in dušo ter vzgledno z neprekosljivo požrtvovalnostjo deloval za SLS kot odločen bojevnik v njenih prvih vrstah. Naglasil je, da mu ostanemo trajno hvaležni za njegovo delo, ljubezen in zvestobo do stranke. Navzoči so v znak sožalja stoje poslušali v srce segajoče izvajanje g. predsednika in trikrat zaklicali pokojnemu dr. Verstovškemu v spomin: Slava!

Vstajenje.

Toplo spomladansko solnce vzbudi naravo iz zimskega spanja. Kristjani pa obhajamo svojo Veliko noč, spomin smrti in vstajanja Krista.

Letošnja Velika noč je peta, ki jo obhajamo v Jugoslaviji, naši novi državi. Preteklo je za nas pet let, pomembnih in vsebine bogatih. Kolo časa se hitro suče, zdi se, da smo še komaj začeli življenje v novi državi in vendar koliko smo že doživeli. Da, tako smo se mi, naše mišljenje in naše razmere tekem teh pet kratkih let spremenile. Skoro ne poznamo več sami sebe, da smo še tisti, ki smo bili pred petimi leti ob vstopu v nove razmere.

Koliko smo pričakovali od nove države. Zidali smo kakor otroci gradove v oblake. Danes moramo priznati, da smo razočarani. Še večje je razočaranje pri socialistih, komunistih, pri vseh tistih, ki so si obetali boljše srečo od novega družabnega reda.

Ob prevratu so narodi z velikim gnevom polagali v grob državni in politični sistem nasilja, ki je dolgo-trajna štiri leta pribil celo človeštvo na križ, da je skoro izkpravelo, in zahrepeneli so z neodoljivo silo po čisti in neskaljeni sreči. Izraz hrepenenja po boljših razmerah je bil socializem in komunizem. Gigantski je bil njegov razmah po vseh državah in pri vseh narodih Evrope. Čez noč so padli prestoli, prišlo so socialistične «ljudske» vlade. Vero in krščanstvo so vrgli proč, verovali so le v socialistične in komunistične dogme.

Danes, po petih letih pa vidimo, da se ljudstva vračajo nazaj k veri, na stari tir. Velikanska armada materialističnega socializma, ki je šla na zmagovalni pohod, se je razpršila in izgnila, kakor izgine sneg, kadar zažari spomladansko solnce.

Ali so bile ideje o socializmu in komunizmu goli fantomi, sanjarije o namišljeni sreči? Ali nima socializem, ki se ga je človeštvo tako oklenilo, v sebi nič realnih vrednot, ki bi dvignile človeštvo in pomnožile njegovo srečo? Ali je ideja socializma, enakosti, z lomom socialdemokracije in komunizma pokopana?

Nikakor ne! Materialistični socializem se je zrušil, da vzklije na njegovih ruševinah novi krščanski socializem. Materialistični socializem, ki je bil velika zmeta človeškega duha, je pal, a njegova ideja je ostala. Ideja socialne enakosti, človečanstva, bratstva, je dobra, zdrava in zmagovalna. Izbrati treba le prava pota in sredstva, da se uresniči. Polastiti se je mora le pravi činitelj. Ljudstvo samo čuti, da svojih velikih idealov ni pravemu zaupalo.

Ideale morejo izvesti le idealni ljudje. V Nemčiji vlada centrum, v Avstriji krščanski socialci, ravno tako na Nizozemskem in v Belgiji, v Italiji imajo populari mogočen vpliv. Ljudstvo je prišlo kmalu do spoznanja, kdo mu more pomagati.

Je neko providencijsko dejstvo, da ravno katoliki skoro po vseh državah, čeravno so v manjšini, igrajo danes odločilno vlogo. Izmed vseh veroizpovedi, samo katoliki kažejo največ smisla za socialne in etične potrebe našega časa. To nam prelepo dokazuje, da je katoliška cerkev tista institucija, ki vsebuje v sebi vse

prvine za razvoj ne samo verskega, temveč tudi svetnega življenja; to je ponoven dokaz, da tisoletne životvorne sile krščanstva niso izmrle, da je krščanstvo Resnica sama, ki je edina sposobna v vseh časih ustvarjati srečno življenje tudi na tem svetu.

Kultura in krščanstvo nista dve nasprotni stvari, ki bi izključevali druga drugo. Prava kultura more zrasti le na tleh, ki jih pognoji krščanstvo s svojimi idejami ljubezni in požrtvovanja, ki jim je dal neizbrisni pečat umirajoči Bog-človek Kristus na gori Kalvariji. Vsaka kultura mora biti predvsem duhovna, ne samo materijalna. Samo mehanične, organizatorične, zunanje odredbe ne izdajo trajno ničesar. Sama socialna vzgoja, lepi socialni načrti nimajo nobenega učinka, ako jih ne preveva krščanski duh, požrtvovanja in samopremagovanja. Še-le ta ublaži nasprotja, ki so nujna posledica socialnega sožitja in ustvari milje, ki poraja nesebične ljudi, kakoršne najbolj potrebuje vsaka socialna kultura.

Krščanski socializem, kakor si ga prizadevajo upeljati krščanske stranke, temelji v tej požrtvovalni ljubezni krščanstva. Zato je tudi edini sposoben, nove, v socialnem duhu preustrojene oblike družabnega življenja oživiti in jim dati življenje in kri.

Njegovo delo ni prevratno, ne razvije se skokoma, temveč počasi. Kakor vsak temeljit napredek išče kontinuitete s preteklostjo, ne zida v zrak, kakor to delajo fantastični ideologi materialističnega socializma. Čeravno počasi, si vendar sistematično in dosledno utira pot idejam krščanskega socializma, ki so naobračba večnoveljskih načel krščanstva na spremenjene časovne razmere.

To nam svedoči žilavo delo vseh krščanskih ljudskih strank širom Evrope, ki s trezno previdnostjo uveljavljajo dosledno in neizprosno načela ljudskih pravic, v kolikor se dajo v življenju uresničiti.

Velikopotezno delo, ki ga v Jugoslaviji v tem smislu razvija Slovenska ljudska stranka pod vodstvom dr. Korošca pridobiva, hvala Bogu, pri nas vedno bolj tla. Slovensko ljudstvo samo instinktivno čuti, da SLS edina pravilno tolmači njegova čustva in njegove potrebe, zato poganja stranka vsak dan globlje korenine in pridobiva vedno več simpatij.

Kakor v socialnem oziru gre SLS tudi državno-političnem oziru pot, ki vzdržuje kontinuiteto z našo preteklostjo. Naše ljudstvo vkleniti v prisilni jopič ljudskega čustvovanja in duha čisto tujega balkansko-orientalskega mentaliteta. Noče — tudi ne more — vzeti ljudstvu lepega jezika, narodne pesmi, slovenske kulture in mu usiliti pisane čunje neke jugoslovanske kulture. Narod je živ organizem, z živimi bitji pa se mora previdno postopati. Dati jim moramo le tako hrano, ki jim je primerna in ki jo zamorejo prebaviti. Hrane balkanskega velesrbskega centralizma pa naš narod nikdar ne bo mogel prebaviti. Ta hrana je za dobri in plemeniti slovenski narod prepričala in nesolidna. Ako homo pustili, da še ga nadalje z njo pitajo, nam bo narod umrl. A smrti svojemu narodu vendar ne moremo želiti. Zato je socialni program SLS tudi ljudski, slovenski, ki hoče, da se naše ljudstvo, neovirano in svobodno razvija kot enakopraven brat v okviru ene skupne države.

Dovolj je naš narod v zgodovini trpel od krvnih sovragov slovanstva, naj ga ne tirajo vnovič na Kalvarijo njegovi krvni bratje.

Kristus je vstal, vstala bo tudi svobodna in enakopravna Slovenija. — Dr. J. J.

SPLOSNE DOLŽNOSTI DAVKOPLAČEVALCEV

v II. četrtletju 1923.

(Opozoritev trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani).

I. Dospelost direktnih davkov. Dne 1. maja t. l. zapade v izplačilo drugi obrok davkov leta 1923. Ako davek za leto 1923 še ni predpisan, je plačati obrok po višini zadnjega definitivnega predpisa. V tej izmeri plačani obroki se obračunajo povodom definitivnega predpisa leta 1923.

V 14. dneh po dospelosti še neporavnani davki se prisilno iztirjajo, za kar se zaračunijo poleg zamudnih obresti še eksekucijske pristojbine, ki znašajo samo za opomin že 4 odstot. tirjanega zneska.

II. Občna pridobnina. Prošnje za enotno obdačenje obratovališč, ki se ne nahajajo v eni in isti davčni občini se morajo v smislu § 37. zakona o osebnih davkih vložiti najkasneje do konca meseca junija t. l.

III. Posebna pridobnina. Javni računodajci zavezana podjetja so dolžna vsako leto tekom 14 dni po odobritvi računskega zaključka, a najkasneje do 30. junija predložiti napoved za odmero posebne pridobnine.

IV. Rentnina. Denarni zavodi so dolžni odpremiti rentnino od obresti, izplačanih ali pripisanih v I. četrtletju 1923, do 14. aprila 1923.

V. Dohodnina od službenih prejemkov. Službo-dajalci, ki bobirajo dohodnino z odbitkom od stalnih ali izpremenjenih službenih prejemkov, so dolžni te-

kom I. četrtletja 1923 pobrane zneske odpremiti pristojnemu davčnemu uradu do 14. aprila 1923.

VI. Invalidni davek. Denarni zavodi so dolžni predložiti davčnim oblastvom do 30. aprila t. l. obračun o invalidskem davku, ki odpade na izplačane ali pripisane obresti hranilnih vlog leta 1922, kolikor presega celotno 100 dinarjev.

VII. Davek na poslovni promet. Davkoplačevalci, ki so zavezani voditi knjigo opravljenega prometa, so dolžni do 30. aprila 1923 odpremiti s posebno prijavo davek za I. četrtletje 1923.

Ostali davkoplačevalci, ki plačujejo davek na poslovni promet pavšalno, to je po višini prometa, opravljenega v letu 1922, so zavezani plačevati sočasno z ostalimi davki tudi drugi obrok davka na poslovni promet, predpisanega za leto 1923, v primeru pa, da ta še ni predpisan, v izmeri predpisa za leto 1922.

VIII. Davčni predpisni izkazi. Davčna oblastva razgrinjajo predpisne izkaze praviloma prvih 15 dni vsakega četrtletja, v drugem četrtletju tega leta, torej v času od 1. do 15. aprila t. l. Rok za vložitev pozivov proti davkom, predpisanim z izkazi, ki se razgrnejo v omenjenem času, poteče po preteku nadaljnjih 15 dni, to je koncem aprila t. l.

MANIFESTACIJSKI SHOD

Slovenske ljudske stranke in njenih organizacij se vrši v Mariboru na belo nedeljo, 8. aprila, predpoldne na velikem vrtu gostilne pri Gambrinu. Začetek ob pol 11. uri predpoldne.

Kot govorniki nastopijo novoizvoljeni poslanci Slovenske ljudske stranke iz mariborsko-celjskega volilnega okrožja. Pred shodom je za udeležence sv. maša ob 10. uri v cerkvi sv. Alojzija (Glavni trg).

Na shod povabljeni vsi naši somišljeniki in organizacije iz Slovenske Štajerske, posebno iz mariborskega okrožja!

Vodstvo SLS.

Opomba: Zborovanje na Glavnem trgu se je moral opustiti, ker ima ta dan mariborsko gasilno društvo v Mariboru velike vaje z novo brizgalno. Götzovo dvorano pa ima tudi najeto gasilno društvo. — Vrt pri Gambrinu je zelo prostoren.

Politični položaj.

Nove volitve napovedujejo nekateri radikalni listi in «Slovenski Narod» to napoved z vidnim veseljem ponatiskuje. S tem mislijo gospodje centralisti vplivati na avtonomistične poslance Slovenije in Hrvatske. — Smešna groznja! Ali se naj stranka, katera tako globoko korenini v ljudstvu, kakor avtonomistična stranka med Hrvati in Slovenci, boji apela na narod? Centralizatorji bodo pri bodočih volitvah, in magari naj se te volive takoj danes razpišejo, doživeli med Hrvati in Slovenci ne samo popolen poraz, marveč takšen polom, da ne bodo nikdar več prišli do nobene veljave med našim ljudstvom. Vsak pošten Slovenec se bo sramoval oddati svoj glas za kakšno centralistično stranko. Iz Slovenije bo izginit zadnji demokratični ali takozvani napredni poslanec. Gospodje centralizatorji na plan! Le razpišite volitve in doživeli bote to, česar ne želite! Ljudstvo svoje svobode, svojih pravic ne da teptati v blato. Na vaše groznje vam odgovarjamo: Na svidenje pri volitvah!

Državni svet je začel po dolgem odlašanju vendar delovati v svojem velikem in zelo važnem delokrogu: kontrole vseh državnih poslov od osvobojenja pa do danes. Sedaj pregleduje ukaze glede nastavljanja državnih uslužbencev in izkazalo se je, da bo treba samo iz prvega leta zvezne radikalne in demokratske vlade nad 1000 namestitev preklicati in razveljaviti. Izdano je bilo vse polno ukazov ter nameščena cela množica ljudi, ki je brez vsakega dela oškodovala državo za težke milijone. Našla se je cela vrsta ukaznih nameščenec, ki so samo par mesecev opravljali kolikor toliko službe, potem pa skozi leta, ker ni bilo nobene kontrole, vlekli brez dela nakazano plačo. Z odstranitvijo takih parazitov pa stvar ne sme biti končana. Pokazati se mora, ali obstoja v Jugoslaviji ministrska odgovornost ali ne, ker drugače ostanejo korupciji vrata odprta in odslovljeni paraziti bodo samo prostor delali novim, za katere bi nikomur odgovorni ministri prav hitro poskrbeli.

Obtožbe med demokrati in radikali. Takoj po volitvah so začeli demokrati kakor radikalski listi pozivati svoje pristaše, naj zbirajo obtožilni material iz volilne dobe proti radikalom, odnosno proti demokratom, da se iznese pred novim parlamentom. Pri Pašiču je bila te dni tudi deputacija demokratskih prvakov,

ki je obtoževala radikalno stranko, da je izvajala teror ter se posluževala policije v svoje agitacijske svrhe. Demokratiški odposlanci so zaklevali parlamentarno preiskovalno komisijo, v kateri naj bi bili tudi demokrati. Pašič s tako komisijo ni bil zadovoljen ter je izjavil, da bi preiskavo k večjemu uradniški komisiji prepustil. Končno je dal še razumeti, da izgredi in škandali niso prav nič posebnega, ko je dejal: «Ovaj, ovaj, vidiš, je pač srbska kri, ki hoče maščevanje!»

STN vlada? Radikalna «Tribuna» v Beogradu dovoljno naglašala, da bodo tudi Nemci najbrž šli v Pašičevo vladno večino. To se sklepa iz raznih izjav vodje nemške stranke dr. Krafta. Radikali se tudi zanašajo na južnosrbske Turke od organizacije «Džemijet» in tako dobi država Srbs prav lahko STN — srbsko-turško-nemško vlado — vlado, kar je radikalom prav simpatična kombinacija, sodeč po pisavi «Tribune», ki je Pašiču najbližja. Tako daleč nas torej vodi linija Pašič-Pribičević! — Sploh so si pa beograjski listi, ki podpirajo Pašičevo politiko, tako čudno razdelili vloge, da zapadno-evropski človek ne more več razumeti ne smisla in ne namena njih pisave. Ko se «Tribuna» na eni strani laska južnosrbskim Turkom, zmerja na drugi strani muslimane iz Bosne s «prevrtnimi kemalisti». Eno radikalno glasilo močno uvaža Radiča, «Balkan» pa radi njega grozi Zagrebu s tragedijo, kakršne še ni doživel, kar stoji.

Občinske volitve v Burgenlandu so se vršile te dni za občine, ki so pripadle po mirovnem sklepu avstrijski republiki. Povsod so izza državnozbornskih volitev močno napredovali krščanski socialci, nazadovali pa socialni demokratje.

Nemški in švicarski finančniki se baje v Švici med seboj posvetujejo o financiranju velikega mednarodnega posojila Nemčiji v zvezi z reparacijskim problemom.

Onevne novice.

*Blagoslovljene velikonočne praznike
želimo vsem čitateljem, naročnikom, dopisnikom in prijateljem!*

*Uredništvo in upravništvo
„Straže“.*

Vsem pevcem! Od 26.—28. avgusta bo v Ljubljani velik katoliški shod. Vsa naša domovina bo zbrana takrat v Ljubljani, da utrdi svoje nazore, da se navduši za nadaljno delo, da v nepreglednih tisočih javno izkaže svoje pozitivno versko prepričanje. Vsi in vsak po svoje bo pomagal, da bo ta slavnost čim slovesnejša. Naše organizacije so še posebno dolžne storiti vse, da bo to slavje notranje kar najuspešnejše, na zunanje kar najslabše. Na Ljubljano bodo zrle v teh dneh oči vse domovine, gotovo tudi z one strani preko mej. Tako je sveta dolžnost vseh, ki se vsega tega zavedajo, sodelovati po svojih močeh. Mi pevci nismo zadnji, ki bomo morali in mogli veliko pomoči. Naše sodelovanje bo bistveni del zunanje manifestacije, ki naj učinkuje na srca vseh z neodoljivo silo. Pevska zveza je prevzela pevske priprave. Naše sodelovanje bo pri sv. maši. Peli bomo v večstem zduženem zboru te-le pesmi 1. Premrl: Mašna pesem št. 8 iz njegove zbirke: 10. mašnih. 2. P. H. Sattner: «Z visočega prestola» iz njegove zbirke Marijinih pesmi. 3. P. A. Hribar: «Jezusa ljubim» iz «Slava Brezmadežni», 1. izdaja. 4. Jurkovič: «Pesem v čast sv. Cirila in Metoda» iz Premrlove «Ljudske pesmarice». 5. «Papeževo himno» iz Aljaževе pesmarice I. del (oz. Cecilije enoglasno). 6. «Pojte hribi in doline» iz Premrlove «Ljudske pesmarice» (enoglasno). 7. «Lepa naša domovina» in «Bože pravde» po «Pevcu» (enoglasno). Štev. 5 do 7, posebno še 6 naj bi pelo vse ljudstvo. Zato pozivamo posebno cerkvene zборе, naj pojejo pesem večkrat v cerkvi; Marijine družbe naj jo pojo pri vseh svojih pobožnostih, da se je ljudstvo navadi. Pozivamo in prosimo vse včlanjene in nečlanjene, svetne in cerkvene zборе, orliške, orlovske in pevce Marijinih družb, da se za skupno petje pripravijo in priglase «Pevski zvezi» v Ljubljani, Ljudski dom. — Cerkevna predstojništva in vodstva Marijinih družb prosimo, naj pevce na to opozore in jih primerno podpirajo. Petje ne bo nikogar oviralo, da se udeleži obhoda in slavnosti pri svoji organizaciji, ker bomo združeni le med sv. mašo. Note pošljemo na željo proti poravnavi lastnih stroškov vsakomur. Naročajte jih skupno pri «Pevski zvezi» v Ljubljani, Ljudski dom. Vsa morebitna pojasnila dobite pri «Pevski zvezi», morebitne potrebne pripombe bomo pa objavili pravočasno v «Slovencu» v «Pevskem vestniku». Pevci! Vsi na plan za čast božjo! — Za «Pevsko zvezo»: Dr. Fr. Kimovec, predsednik. Prof. M. Bajuk, pevovodja. — Za «Cecilijansko društvo»: P. H. Sattner, predsednik. Stanko Premrl, stolni kapelnik. — Za «Orlovsko podzvezo»: Dr. J. Basaj, predsednik. Ant. Rasperger, tajnik. — Za «Orliško podzvezo»: Mar. Zirovnik, predsednica. Ana Golob, tajnica. — Za «Marijine družbe»: Janez Kalan, škofijski voditelj «Mar. družbe».

Kako pobija ministrstvo pošte draginjo. K temu članku v številki 34 našega lista bodi še sledeče navedeno: Ministrstvo pošte je torej zvišalo razne telefonske pristojbine. Brzojavnim mojstrom pa, kateri gradijo te telefonske postaje, je isto uknilo gradbene doklade, ki so jih dobivali dosedaj pri izvrševanju takih gradb in katere so si isti priborili še pod staro Avstrijo. Menda je pa ministrstvo pošte mnenja, da vsaj s tem korakom

nekoliko pripomore k pobijanju draginje (ali je pa mogoče storil to računski oddelek poštnega ravnateljstva v Ljubljani sam na lastno pest, od katerega je pred kratkem izšlo tozadevno obvestilo?). K temu bodi še omenjeno, da k gradbenim dokladam, ki so jih prejeli mali brzojavni mojstri pri zgradbah telefonskih postaj dosedaj, ni prispevala poštna uprava ničesar, marveč so iste plačevali naročniki sami, kateri so itak obremenjeni tudi še z vsemi dejanskimi stroški.

Zgradba nove državne ceste št. IIj—Marija Snežna (Apačka kotlina), razpisana. Uradni list za Slovenijo, od 27. marca prinaša: «Razglas pismene ofertalne licitacije za zgradbo ceste od Sv. Ilja do Velke. Podpisana gradbena direkcija razpisuje na podstavi členov 89 do 98 zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1921 in njegovih sprememb, odnosno dopolnitev, razglašenih v Službenih Novinah z dne 25. novembra 1922 (v Uradnem listu pod št. 57) in pravilnika razglašenega v «Službenih Novinah» z dne 25. novembra 1921 (v Uradnem listu pod št. 20 iz leta 1922) pismeno ofertalno licitacijo za zgradbo ceste iz St. Ilja do Velke v okraju mariborskem. Licitacija bo dne 28. aprila 1923 ob 11. uri v uradnih prostorih podpisane direkcije. Gradbena vsota je proračunjena na 2.554.000 din. Pravilno kolekovane ponudbe morajo biti vložene v zapečatenem zavrtku z napisom: «Ponudba za zgradbo ceste od Sv. Ilja do Velke ponudnika N. N.» najkasneje med 10. in 11. uro na dan licitacije v roke predsedniku dražbene komisije v gradbeni direkciji v Ljubljani. Poznejše ponudbe se ne bodo upoštevale. Obenem s ponudbo je treba predložiti predsedniku v posebnih zavrtkih rezerv o plačani kavciji, izpričevalo o usposobljenosti za izvrševanje cestnih zgradb in potrdilo o plačanih davkih za zadnje četrtletje. Kavcija v višini 5 odstot. (za nedržavljanse 10 odstot.) proračunjene vsote v iznosu 127.700 din. se mora položiti po čl. 88 zakona o državnem računovodstvu najkasneje na dan dražbe do 10. re pri blagajni delegacije ministrstva financ v Ljubljani. Licitanti morajo na dan licitacije podpisati izjavo, da poznajo dražbene pogoje in da brezpogojno pristajajo nanje. Načrti, proračun in pogoji so reflektantom vsak dan v uradnih urah na vpogled v gradbeni direkciji v Ljubljani, Turjaški trg 1-I. — Gradbena direkcija za Slovenijo v Ljubljani, dne 15. marca 1923. Inž. Hanuš, s. r.» — Za zgradbo te ceste sta se potegovala naša poslanca dr. Hohnjec in Žebot. Posrečilo se je našim zastopnikom, da so spravili v državni proračun za leto 1922-23 svoto 10 milijonov kron za zgradbo te ceste. Ta cesta je nujno potrebna, ker so naši obmejni kraji od Špilja do Radgone vsled nove državne meje nekako odrezani od sveta.

Velesejm v Ljubljani se vrši letos zopet od 1. do 10. septembra. Odbor izdaja za ta sejm že sedaj poziv na udeležbo in poseben reklamni časopis. Opozarjamo čitatelje «Slov. Gospodarja» na to prireditve, ki jasno kaže, kaj vse že v obrti in trgovini premoremo mi Slovenci.

Gospodarska razstava v Pragi. Zemeljska jednota (Gospodarska zveza) Čehoslovaške republike priredi 1. 1923 v dobi od 16. do 21. maja zopet gospodarsko razstavo v Pragi. Vodstvo si je postavilo nalogo predočiti sedanje gospodarsko stanje v poljedelski in poljedelsko-industrijski panogi ter stopnjevanje razviti iz razstave največji trg za gospodarske stroje in rejno živino v Srednji Evropi. Ministrstvo železnic Čehoslovaške republike je obljubilo znižano vožnjo na državnih železnicah. Glede dovoza razstavljalnega materiala iz tujine je vodstvo storilo potrebne korake, da se dovoz in razprodaja inozemskega blaga, katero bi obnem bilo tudi z ozirom na cene deležno vseh ugodnosti in olajšav, na razstavo omogoči. Ministrstvo zunanjih zadev je dovolilo posestnikom razstave, ako dokažejo, da v resnici tja potujejo, znižane pristojbine za vidiranje potnih listov v sledečem obsegu: posestnikom iz Bolgarije, Estonke, Litve, Latiške, Ogrske, Nemčije, Poljske, Avstrije, Rumunije, Grške, Ukrajine, Rusije in kralj. SHS, ako imajo v istih stalno bivališče, 75%no, posetnikom iz ostalih držav 25%no znižanje. Že dolgo vrsto let prirejane gospodarske razstave v Pragi so si pridobile mednarodni značaj in nudijo kakor razstavljalcem, tako tudi obiskovalcem priliko stopiti v zvezo s številnimi strokovnimi tvrdkami in institucijami ter poleg tega seznaniti se z vsemi v to stroko spadajočimi modernimi napredki in iznajdbami.

Premije železničarjem za varčnost pri kurjavi. — Ministrstvo saobračaja je izdalo prošlo soboto naredbo, s katero se počeni s 1. majem uvedejo premije za varčnost pri kurjavi in maži na vseh progah državnih železnic. Take premije bo dobivalo osebje, ki bo direktno ali indirektno koristilo povoljnemu razvoju promet in njegovemu vzdrževanju, kakor tudi ono, ki bo varčevalo v mejah možnosti.

Snažnost v železniških vagonih. Kakor poročajo iz Beograda, je ministrstvo saobračaja ustanovilo komisijo, sestavljeno iz zdravnikov in železniških organov, ki bo po dvakrat mesečno pregledala železniške vagonne in parobrode glede snažnosti.

Nova šola za gluhozorne v Jugoslaviji. Ministrstvo za socialno politiko je odredilo, da se s prihodnjim šolskim letom otvori v Reljevu na Sarajevu šola za gluhozorne otroke. Za 2000 gluhozornih otrok bodo odšle v Jugoslaviji tri šole in sicer v Ljubljani, Zagrebu in nova šola v Reljevu.

Zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani razpisuje službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Grosuplje. Interesenti se opozarjajo na razpis v Uradnem listu.

Nova bolnica v Beogradu. Beograjski listi poročajo, da je gradbeno ministrstvo odobrilo kredit v znesku 15.097.245 dinarjev za gradnjo nove bolnice za nalez-

ljive bolezni v Beogradu. Z gradnjo se prične že letošnjo pomlad in bo zgradba še pred zimo dovršena. Tako nastaja v Beogradu stavba za stavbo, ustanova za ustanovo, naši kraji pa ne kažejo prav nič ali pa le neznamen napredek, ker nam za razvoj odtegnejo potrebna denarna sredstva. Naše bolnice samo životarijo, a se ne razvijajo.

Nabava novih lokomotiv v Nemčiji. Finančno-ekonomski odbor je odobrilo kredit 300.000 zlatih mark za nabavo železniškega, brzojavnega in telefonskega materiala v Nemčiji. Sklenil je tudi, da se naroči v Nemčiji 100 novih lokomotiv za ozko in normalnotirne proge.

Orjuna Beogradu vedno bolj predsedal. Menda za to ker se je ob volitvah postavila popolnoma na stran demokratov. Demoliranju redakcije «Deutsches Volksblatt» v Novem Sadu so sledili izgredi v Pančevu. Orjunci so Nemcem zabičevali, naj volijo demokrate, ter obljubili maščevanje, če tega ne bi storili. In res so že zvečer po volitvah razbili nad 1000 oken nemškim prebivalcem. Med beograjskimi listi je radi tega celo «Balkan» zahteval, naj se Orjuna razpusti, samo to je čudno, da se v Beogradu ne vprašajo, kako da mnogoštevilna policija ne zna preprečiti takih izgredov.

Celo za Balkan preveč... Kmalu po volitvah je bila v Beogradu zanimiva in značilna sodnijska razprava. Obtoženo je bilo 12 državnih uslužbencev iz Srbije, med njimi en generalni direktor, en bivši načelnik ministrstva, par profesorjev, en upokojen general itd., do najnižjega po činu nekega praktikanta Miletiča, za nič več in nič manj kot za 52 velikih, 105 manjših tatvin in za 10 ropov. Obtoženci so kradli in ropali, kar jim je prišlo pod roko skozi približno pol leta po Beogradu in okolici. Iz pekarij so kradli kruh, iz mesnic meso, iz modnih trgovin obleko, v okolici so pa prežali na v mesto prihajajoče seljake ter jih izropali. Sodnik vprašuje enega za drugim, kako je mogel tako nizko pasti, in vsak odgovarja, da ga je beda gnala v zločin, sprva da je šlo težko, a človek se končno tudi razbojništva navadi. Praktikant je bil obsojen na smrt, drugi pa vsak na 10 let ječe. Razprava je razkrila ono vrsto srbskega državnega uradništva, ki ne najde mesta v strankarski korupciji in se preživlja zato z zločini. Nekateri beograjski listi, ki so o tem pisali, so pripomnili, da je nekaj takega celo za Balkan preveč.

Umestna naredba v — Nemčiji. Policijski nadpredsednik v Kölnu je prepovedal vse zasebne in javne plesne godbe, plesne in podobna razveseljevanja tekom celega velikega tedna, na veliki petek pa je prepovedal sploh vse, izvenzemski oratorije! Ne smejo se vršiti niti gledališke niti kinematografske predstave, niti kakoršnakoli muzika bodisi na javnih trgih, bodisi doma, ako ni religioznejša značaja.

Smrt znamenite umetnice. V Parizu je po kratki bolezni umrla najznamenitejša svetovna igralka dram Sara Bernhardt. Na njeno lastno zahtevo so ji poklicali duhovnika in z vso spoštljivostjo in gorečnostjo je pred smrtjo sprejela svete zakramente. Vsi svetovni listi pišejo o njej obširne članke. Tako je posvedočila tudi ta umetnica, da krščanstvo umetnosti ne ovira in da najde tudi največji umetnik svojo srečo in uteho v Bogu.

Nova učna knjiga. V izložbi Jugoslovske knjigarne v Ljubljani je izšel Melikov «Zemljepis kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev». Knjiga je odobrena in namenjena za IV. razred srednjih šol in za sorodne šole. Cena ji je 26 din. — Knjiga je dobra, zelo potrebna, podatki v njej točni. V prvem delu nam podaja splošen pregled naše države v zemljepisnem, etnografskem, kulturnem in političnem oziru. Nadaljni podrobni opis se vrši z ozirom na zgodovinske celote, historične pokrajine. Razvrstitev snovi v posameznih delih se odlikuje po preglednosti in jedrnatosti. Lapidarni sestavki omogočajo učencu točen pregled in so mu močna opora za učenje in utrditev snovi. Posebno primerno je, da Melik obravnava podrobnejše naše pridobitvene razmere.

«Časopis za zgodovino in narodopisje.» Ravnokar je dotiskana prva letošnja številka, ki obsega 64 strani in vsebuje naslednje večje razprave: dr. Ilešič razlaga krajevni imeni Brežice in Solčava; Miroslav Premrou v Rimu priobčuje nekaj važnih dokumentov iz vatikanskega in propagandnega arhiva, iz katerih je razvidno, da je nekaj bila glagolica razširjena celo po spodnji Štajerski in južni Koroški, kolikor sta spadali pod oglejski patriarhat. Objava teh dokumentov zasluži pozornost naših jezikoslovcev in zgodovinarjev. P. Košir podaja nekaj doneskih k ljudski medicini na Koroškem, dr. J. Glonar pa priobčuje nekaj pisem mladega Trstenjaka R. Puffu, iz katerih odsvitajo literarni odnosi med štajerskimi Slovenci in Nemci v predmarčni dobi. Pod zaglavjem «Izvestja» je pet krajših črtic, nanašajočih se na našo politično in slovensko zgodovino. Med «Slovstvom» je obširnejše poročilo o važni, a pri nas malo znani francoski knjigi Zeillera o početkih krščanstva o podonavskih deželah. «Društveni glasnik» poroča o delovanju Zgodovinskega društva in Muzejskega društva v Ptuj in Mariboru. — Časopis je glasilo mariborskega Zgodovinskega društva ter je s to številko nastopil 18. letnik, društvo samo praznuje letos 20letnico svojega obstanka. Pred kratkim se je razposlal poziv k pristopu, ki je imel precej odziva. V prejšnjih letih je neerdno plačevanje udnine povzročalo društvu občutno škodo, zatorej se narošajo novi in stari udje, da takoj vplačajo udnino, ki za leto 1923 znaša 20 dinarjev. Pri sedanjih visoki poštini že razpošiljanje opominov povzroča znatne stroške, ki se pa lahko prihranijo, če udje pravočasno store svojo dolžnost. Ker pri vladi «nema para» za podporo pokrajinskega znanstvenega historičnega društva, naj tem bolj

zavedni rodoljubi podpirajo društvo v njegovem idealnem inkulturnem stremljenju.

Sič: «Narodni okraski na orodju in pohištvu I.» Že dolgo nam je znano, da Probuda namerava prebricirati vse, kar je nam še prestalo od narodne umetnosti slovenske, da se po možnosti oživi ali pa ostane vsaj v živem spominu, krasne zbirke narodne umetnosti, ki jih hrani državni muzej in pa profesor tehnične srednje šole Grebenc, bodo takim publikacijam dali temelj. Najmarljivejši član Probude v tem oziru, profesor Sič, pa je s pomočjo različnih faktorjev, zlasti kr. vodstva šolskih knjig in učil izdal že na svojo roko nekaj prav lepih in velevažnih zbirk in knjig, katerih sta omeniti zlasti kr. zalogi šolskih knjig v Ljubljani na prodaj stoječi zbirki: «Narodne vezenine in narodni okraski in apirih in kožuhih.» Tema zbirkam je dala slediti kr. zaloga šolskih knjig in učil novo zbirko: «Narodni okraski na orodju in pohištvu, I. del», ki mu bo še leto za letom sledil po en del; najprej misli prof. Sič, ki je to izdal, najprej okraske na preslicah in na škrinjicah ter okraske na posteljnih ter na različnem hišnem orodju. Istotako misli isto zbirko pri zalogi šolskih učil in knjig nadaljevati prof. Grebene z različnim hišnim morodjem in knetsko opravo s pravcatimi načrti za prizarje, ter izdati tudi tesarske narodne okraske zlasti pri lesnih stavbah, strehah itd. V vseh teh pogledih je naša narodna umetnost, zlasti gorenjska, skoraj enakovredna s švicarsko in tirolsko, samo da naši slovenski rokodelci in stavbeniki niso še videli kje in kako črpali iz narodnih zakladov. Tu je kot pravi vodič na tem polju, katerega zasluge naš narod nikoli ne bode smel pozabiti, profesor Sič, ki je nam obudil tudi narodne noše in ki od njega pričakujemo še več publikacij o slovenski ženski umetnosti in neprecenljiva zasluga kr. zaloge šolskih knjig in učil je, da Siču pomaga reševati potomcem narodne zaklade, kolikor se jih rešiti da. Brez Sičevih zbirk ne sme biti več nobena olikana slovenska hiša, noben narodno zaveden obrtnik, biti morajo kot dokaz naše kulture na razpolago tujcem v čakalnicah naših zdravnikov, zdravilišč, hotelov in se morajo najti za širši narod v vsaki šolski in ljudski izobraževalni knjižnici.

Nobeneza premoga ne dobiva Francija iz Poruhra, konstatira Raymond Recouly v «Liberté». Vzrok, pravi, da je grožnja nemških posestnikov in rudarjev, da takoj ustavijo vso produkcijo, ako bi Francija poskušala resno s transportom premoga, katerega je tako v izobilju, da so vse zaloge prenapolnjene, Recouly ne razume, da se francoski vladi ne posreči napraviti transporte v Francijo, ko ima celi okraj zaseden po ogromni vojaški sili in zahteva energičnih mer.

Črne kože ali osepnice v Zagrebu. Zagrebški listi poročajo, da so se v zadnjih dneh pripetili trije slučajji črnih koz. Oboleli so železniški inšpektor Mudrinič, ki je prispel iz Beograda, nadalje 60 let stara Zagrebčanka, pri kateri prenočujejo zlasti Bošnjaki in Kranjci, ter žena nekega pismonoše. Bolezen je bila baje zanešena iz Ogulina. Mestni fizikat je ukrenil potrebno, da se prepreči širjenje nevarne bolezni. — Kakor znano, je tudi v Maribor prinesel črne kože neki Bošnjak, a obsežnim in energičnim sanitarnim odredbam naših zdravnikov se je posrečilo, bolezen omejiti na tisti slučaj.

Pes razmesaril otroka. V Novem Sadu se je 24. t. m. v neki gostilni igral 5 letni deček z velikim psom. — Otrok je žival razdražil in pes se je zagrizel v dečkovo stegno s tako silo, da ga niso mogli odtrgati od njega. Morali so psa usmrtiti, da so otroka rešili. Stegno je popolnoma razmesarjeno. Dečka so poslali v Pasteurjev zavod.

Izselitev v Ameriko. Ker se je zadnje mesece dogajalo, da so prihajali na ameriški konzulat v Zagrebu ljudje s potrdili, da so najožji sorodniki v Ameriki bivajočih (starši, otroci itd.) in zahtevali na podlagi tega izseljeniško potno dovoljenje. Ameriški konzulat pa sedaj uradno javlja, da ne dobi nihče vizuma ali potrdila od konzulata, ako ni poprej dobil od naših oblasti potnega lista. Opozarja vse, ki se mislijo izseliti, da je vsako drugo postopanje in vsaka druga pot brez uspeha.

Število lokomotiv in vagonov v naši državi. Iz Beograda poročajo, da znaša po najnovšem štetju število lokomotiv v naši državi 1993 (od tega 1045 uporabnih) za normalne tire in 46.555 vagonov (od tega samo 29.918 v rabi) za normalne tire. Številke jasno poročajo, da naša uprava državnih železnic daleko ni viška. — Ima vse preveč pokvarjenih lokomotiv, posebno pa vagonov. Očividno gospodarijo s tem dragocenim materialom nesposobni ljudje.

Zahtevajte brezplačni ilustrovani cenik «KARO»-čevljev, ki je opremljen z vsemi zelo praktičnimi pripomočki za odmerjenje noge. — Dragotin Roglič, Maribor, Koroška cesta 19, telefon 157. 137

Jajca so draga, meso je drago, zato uživajte «Pekatete», ki so enako redilne, kakor meso. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Od naših vrlih gospodinj je odvisno, da se pri nas uporablja domači izdelek, kakor so «Pekatete». So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Praktični Angleži in Amerikanci so se že davno pričeli, da nošnja gumijevih podpetnikov ni samo vsled nizke cene in dolgotrajnosti ekonomična, temveč hasne vsled tega zdravju, ker se telo pri hoji veliko manje pretrese. Pustite si na vaše čevlje pritrditi prave Palma kavčukaste pete ter se boste sami o prednostih pričeli.

Vsi p. n. g. bralci se opozarjajo, da morajo pri vseh vprašanjih bodisi glede inseratov, bodisi v kaki drugi zadevi priložiti poštino za odgovor. Brez znamk ali dopisnic za odgovor ne more upravištvo željam dopisiljateljev ustreči.

Dajmo otrokom lepo darilce za Veliko noč. Veselje in radost otroških sre lepe zamorske povestice in slike knjižice «Zamorček». So še v zalogi razni lepi vezani letniki, cena 6 din. — Jako primerna kot velikonočna ali godovna darila za naše ljube male. Knjižice se naroča pri Klaverjevi družbi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 3, proti predplačilu. Ista družba ima tudi v zalogi razne vezane letnike «Odmeva iz Afrike», ki bi naj ne manjkali v nobeni slovenski hiši in ljudski knjižnici. Cena 9 dinarjev proti predplačilu. Kdor želi podariti «Zamorčka» ali «Odmev» komur za vezilo, dobi notri že lepo tiskano voščilo.

Iz Ptuja.

Volitve v narodno skupščino so podale za mesto Ptuj popolnoma drugačno sliko, kakor nam jo nudi sedanje mestno zastopstvo. Slovenska ljudska stranka je napredovala od volitev v konstituanto za 125 odstot. To je uspeh, ki mora veseliti vsakega našega somišljenika. Z vztrajnim organizatoričnim delom bo naša stranka polagoma tudi v Ptuj pridobila trdna tla. — Treba je bilo ovreči in zavrniti razne predsodke, ki so jih nasprotne stranke proti naši raztrosile. Prepričani smo, da naši na novo izvoljeni poslanci tudi našega mesta ne bodo pozabili in bodo zdaj izrekli odločno besedo, ko bo potrebno. Volitve so potekle popolnoma mirno. Nemci so ponoči natrosili polno papirja po cestah in ulicah, na vseh vogalih so kričali lepaki nasprotnih strank, na katerih so hvalili svojo centralistično politično robo. Mi nismo porabili nobenega kričevega papirja, pa smo le dosegli lepo število glasov. Živelimo solidno in pošteno politično delo!

Koncert. V volilnem boju smo popolnoma pozabili na kulturno delo. Zato moramo naknadno poročati o lepo uspelem koncertu pevskega društva «Tomislav» iz Varaždina, ki se je vršil 11. t. m. ob razprodani dvorani Društvenega doma. Koncert je splošno jako ugaljal kar je pričalo tudi burno priznanje. Kmalu na to se je vršil v glasbeni šoli sonatni večer g. Brandl-Pelikan in g. Frischa iz Maribora. Ljudje, ki hočejo igrati v ptujski glasbeni umetnosti prvo violino, so se odlikovali s tem, da niso bili nezvočni. Čisto nič jim ne bi škodovalo, če bi bili slišali, kaj je klasična glasba. — Glasbena krona jim gotovo ne bi bila padla z glave.

Divji lovec, Finžgarjev narodni igrokaz, ki ga je na Jožefovo uprizorila naša Poselska zveza v Mestnem gledališču, je privabil toliko ljudstva, da je bilo vse natlačeno polno in da je moralo veliko ljudi oditi. To je bil prvi nastop naših diletantov v mestnem gledališču, ki se je nad vse pričakovanje dobro obnesel. Ljudstvo pa še ni vzgojeno za take predstave in se smeji resnim prizorom. To mora sčasoma nehati, ko bo ljudstvo vzgojeno. Tudi ni v redu, če stopajo ljudje po klopeh kakor je navadno, če igrajo na vasi na prostem. Ker veliko ljudstva ni videlo igre, je Poselska zveza sklepanila, da jo ponovi na belo nedeljo popoldne.

Politične šale. Ob volitvah se je pokazalo, da se Ptujčanom še niso skisale možgane. Na dravskem mostu je bil po izidu nalepljen pisan list, na katerem si lahko bral, da bo «poslanec» Spruschina dne 32. marca izplačeval avstrijsko vojno posojilo. Pri lončarju Mikšič, ki je bil Radičev predstavnik in je dezertiral od dr. Novačana in Štamparja k Radiču, pa je bil nalepljen listič, da bo «minister» Mikša sprejemal stranke v 6. nadstropju stare ptujске kasarne. O nekem republikancu Haložanu pa, katerega so Ptujčani pri Zupančiču prosili, naj jim razloži svoj republikanski program, se trdi po Ptuj, da je govoril: «Mi smo za republiko pa za nga fejšt kralja.»

Umril je dne 23. t. m. g. Jožef Fürst, previden s sv. zakramenti za umirajoče. Bil je hišni posestnik v mestu, v Spodnjih Haložah pa je imel več vinogradov. Bil je tudi odbornik «Spar- und Vorschussvereina». — Pogreb se je vršil v nedeljo.

Nesramnost Nemcev v ptujskem okraju ob volilni agitaciji je bila prav velika. Posebno se je odlikoval mehanik Spruzina, sin češkega očeta in Slovenke-Haložanke. Pa tudi drugi so močno šuntali in pritiskali posebno na Haložane-viničarje. Ptujski Nemci naj vedo, da bomo našli primerna sredstva in pota, da se njihova ošabnost potlači. Ornigovih časov in razmer ne boste doživeli več. In če smo vas znali pritisniti tedaj, vas bomo tem bolj sedaj!! Naravnost nezasišano je, da so z gospodarskim terorizmom ptujski Nemci dosegli v okraju 615 glasov, čeravno jih je v Ptuj glasovalo za nemško listo le 270; torej so imeli nad 350 slovenskih glasov v slov. občinah.

Iz Maribora.

Širimo «Stražo»! Opažamo, da imajo mnogi gostilničarji, kavarnarji, trgovci in obrtniki, ki živijo od naših somišljenikov naročene samo strupene demokratske ali druge liste, kakor so: «Tabor», «Jutro» itd. Bodimo odkriti! Začnimo z vso energijo izvrševati geslo «Svojci k svojim!» Kdor ni naročen na «Stražo» ali «Slovenca», ne bo dobil od naših pristašev ne vinarja. Somišljeniki, zaupniki, agitatorji! Zahtevajte, da bo «Straža» v vsaki gostilni, kavarni, pri vsakem obrtniku in trgovcu. Zaupniki, revidirajte, ali se vse to izvrši ali ne. «Straža» stane na leto 60 dinarjev, pol leta

30 dinarjev, četrt leta 16 dinarjev. Kdor želi list naročiti, naj piše upravištvo «Straže» v Cirilovi tiskarni svoj naslov in naj zapiše, da želi «Stražo» dobivati po pošti, ali hoče, da se mu list dostavlja na dom.

Šhod železničarjev za Maribor in okolico sklicuje Prometna zveza za četrtek po beli nedelji, dne 12. marca ob pol 8. uri zvečer v Gambrinovi dvorani v Mariboru. Železničarji-volilci SLS, pridite!

Občni zbor Gospodarskega odseka zveze poštne organizacij v Ljubljani za Maribor se vrši v sredo, dne 25. aprila 1923 ob 19. uri v pismonoški dvorani glavne pošte. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Volitev odbora in nadzorstva. 4. Razpust društva in osnovanje Gospodarske zadruga. 5. Slučajnosti.

Tretji red sv. Frančiška. Na velikonočni torek, dne 3. aprila 1923, bo ob 10. uri dopoldne v frančiškanskem samostanu v Mariboru sestanek voditeljev in duhovnikov III. reda mariborskega in svetotrojiskega okraja. Spored: 1. meditacija, 2. referat p. vizitatorja, 3. razgovor o «Pravilniku» duhovniške skupščine III. reda. Gospodje, ki bi želeli v samostanu obedovati, naj o priliki sporoče podpisaneemu. — P. Filip Beničij.

Člani vseh skupin Jugoslovanske strokovne zveze se vabijo, da se na veliko soboto ob pol peti uri popoldne polnoštevilno zberejo v dvorani rokodelskih pomočnikov v Lekarniški ulici, da od tam skupno odhajamo k vsajenju predmestne župnije Matere Milosti. Komur to ni mogoče, naj pa se sigurno pridruži pred stolno cerkvijo ob tridelet na šest, ker računamo na polnoštevilno udeležbo vseh članov. Obeh slavnosti se udeležimo z zastavo. Prav posebno se udeležimo letos polnoštevilno, proseč vsalega Odrešenika, da nam vsem kmalu zasije dan vstajenja iz sedanjih težkih in nas vse morečih razmer.

Deželna zadruga brivcev, frizerjev itd. v Mariboru slavnemu občinstvu uljudno naznanja, da so brivnice v mestih Maribor, Ptuj in Celje na velikonočno nedeljo dopoldan odprte, v pondeljek pa celi dan zaprte.

Zadruga slikarjev, pleskarjev itd. v Mariboru je na svojem občnem zboru dne 24. marca enoglasno sklenila nabrati znesek 710 K od svojih udov mesto venca pok. tovarišu g. Florjanu Wergles, pokloniti društvu «Omladina».

Darila za Dijaško večerjo. Namesto venca na grobi dr. Verstovška je poslal gospod okrajni glavar 125 D in Zadruga gospodarska banka 500 D za Dijaško večerjo.

Uradovanje na okrožnem sodišču v Mariboru. — Predsedstvo okrožnega sodišča razglašja, da obdržita mariborski sodišči tudi za naprej nepretrgano uradovanje od 8. do 14. ure.

Občni zbor podružnice Jugoslovanske Matice v Mariboru se je vršil dne 26. t. m. v društvenih prostorih. Obisk je bil zelo pičel, čeravno je odbor iz istega vzroka občni zbor že dvakrat preložil. Predsednik je v izbranih besedah orisal težke razmere, v katerih živijo naši rojaki v Primorju in Korotanu. Povdarja, da postajajo naloge Jugoslovanske Matice vedno večje in težje, s tem pa raste tudi naša dolžnost, da jo podpiramo in delujemo za njo. V svojem izčrpnem poročilu navaja tajnik, da je podružnica nazadovala v uspehih. Članov ima podružnica 1307, kar pomeni nazadovanje za 537 članov od leta 1921. Istotako so se znatno zmanjšali dohodki. Dohodkov je imela podružnica v minullem letu 113.250 K, izdatkov 67.080 K. V novi odbor so bili izvoljeni: predsednik Josip Ribarič, podpredsednik gospa Ivanka Lipoldova; tajnika Anton Faganelli, učitelj, in M. Farkas, akademik; blagajnika Julče Novak, posojilniški tajnik, Adolf Rijavec, carinski pripr. odborniki: dr. Franc Kovačič, profesor bogoslovja, dr. Anton Medved, profesor, dr. Karel Skapin, odvetnik, dr. Josip Kotnik, profesor, Petar Trbojevič, voj. sveštenik, dr. Ljudjevit Pivko, profesor, Josip Mohorko, načelnik koroškega kolodvora, Josip Hergouth, strokovni učitelj, Ljudmila Poljanec, strokovna učiteljica, Božidar Borko, žurnalist, Ivan Frole, železniški nadzornik, Ivan Mravljak, profesor, Ivan Kralj, policijski nadz., Namestniki: Josip Klemenčič, nadučitelj, Zdravko Gorup, poštni uradnik, Ivan Majhen, poštni uradnik, D. Cibic, učitelj, Andrej Filipič, policijski nadzornik, Ana Tomažičeva, učiteljica, Albert Zavodnik, kaznilniški pristav. Preglednika računov: Matej Dolenc, ravnatelj trgovske šole, Ivan Volčič, finančni tajnik.

Trgovce Weixl je danes zjutraj na Glaynem trgu igral vlogo župana oziroma tržnega komisarja. Komandiral je: «Na mojo odgovornost se mora zgoditi to!» Radovedni smo, od kedaj ima gospod Weixl pravico razven v svoji trgovini, komandirati še na posesti koga družega, n. pr. mestne občine.

Narodno gledališče v Mariboru, ki naj bi bilo umetniško in narodno vzgojevališče Mariborčanov, glasom pritožb obiskovalcev zmiraj bolj pada na stališče navadne «Schmiere». Kritike, ki jih dobivamo dan za dnevom o uprizoritvah teh raznih operet, so hude. Za enkrat jih ne objavimo, pač pa ravnateljstvo na to opozarjamo. Če je na vsem tem le nekaj resnice, potem je prav, če država «smir» ne podpira, kajti kultura ne zavisi od vprizoritve nekaj praznih operet in sličnih laži-umetnin.

Astronomska predavanja. G. Karol Philipovič, polkovnik v p., bo v kazinski dvorani predaval o kozmotaniji, t. j. o razvoju nebesnih teles in o razpadu zvezd. Predaval bo nemški, deloma hrvatski. Predaval bo o postanku in propasti solnca in planetov, o stališču astrofizike, mehanike in astronomije in z stališča filozofije in razodetja, kakor je predaval že v Pragi, Brnu, Krakovu, Lvovu, Dunaju in drugje. Kot priznan učitelj in pisatelj ter filozof bo obdelal snov zelo zanimivo in poljudno. Zato se vabijo vsi ljubitelji narave.

MAGGIJEVA

zabela dopolnjena 15 do 30% ceneje.

Ne zavržite torej Vaše izpraznjene MAGGI jeve steklenice, temveč pustite si jo od Vašega trgovca po znižani ceni zopet napolniti! Zato so pripravne samo MAGGI jeve steklenice št. 0, 1, 2 in 3.

in kozmičnih čudežov, da se udeležijo teh večerov. Predavanja bodo trajala po eno uro proti zmerni vstopnini. Predprodaja vstopnic v slaščičarni Pelikan in na večer pri blagajni. Prvo predavanje se vrši v četrtek, dne 5. aprila t. l.

Zgubljeni predmeti. Od 1. do 15. marca 1923 so bili priglašeni pri policijskem komisarijatu v Mariboru sledeči predmeti kot zgubljeni: temnorujava denarnica z vsebino 10 din. novčanice in nekaj drobiža; zlata zaponka (broš); plavo emajlirana; rujava, usnjata denarnica z vsebino eno novčnico po 100, pet po 10 din.; sivorujava pletena rokavica; črna usnjata denarnica z vsebino od 500 do 600 K v bankovcih po 10 din.; 1 par črnih volnenih rokavic; črna platnena denarnica z vsebino 200 din.; črna usnjata denarnica z vsebino 270 din. v novčnicah po 5 in 10 din.; črna usnjata denarnica z vsebino približno 25 din. in en mali ključ, zastavljajni listek tukajšnje zastavljalnice št. 4970 z dne 5. 12. 1922; zlato zapetnico v obliki verige; črna usnjata denarnica z vsebino 240 K, več invalidskih kuponov in invalidski list; črna usnjata denarnica z vsebino 320 K.

Najdeni predmeti. Od 1. do 15. marca 1923 so bili oddani pri kr. policijskem komisarijatu v Mariboru sledeči predmeti kot najdeni in se zamorejo od zgubitelja dvigniti: 35 papirnatih vrečic raznega semena; usnjata zapetnica z niklasto uro; temnorujava majhna ročna torbica z vsebino manjše svote denarja in žepni robec; 1 ključ, 1 dežnik, 1 žensko ogrinjajočo (šal); 1 zlati poročni prstan.

M. G. WELLS:

Zgodba o nevidnem človeku.

38
Dosedaj sem delal brez določenih smernic. — Pomisliti morava, Kemp, kaj pomeni nevidnost in česar ne pomeni Prisluskovati. — Ljudi zalezovati, — za to ji mnogo prida. Slišijo me —. Pri vlogah itd. nekoliko pomaga, — nekoliko. Ako ste me pa prijeli, me izlahka vtaknete v luknjo. Ampak zopet je to, da me je težko ujeti. — Nevidnost je res dobra lastnost le v dveh slučajih. Koristna je, kadar se je treba izmuzniti, koristna je, kadar se je treba neopaženo komu bližati. Zato je prav posebno koristna, če hočem na primer koga ubiti. — Neopaženo se približam človeku, neopaženo se mu izognem, pa naj ima orožje kakršnokoli hoče. Izberem si ugodno priliko, udarim kadar in kakor hočem, zbežim kadar in kamor hočem —.

Kempu je šinila roka k brkom. Ali ni čul korakov v veži —?

»In ubijati morava, Kemp!«
»In ubijati morava«, je ponavljal Kemp. »Poslušam vas, Griffin, pa vedite, da ne soglašam z vami! Zakaj ubijati?«

»Ne brezmišlno ubijati, ampak namenoma, premišljenol — Stvar je tale, Kemp! Ljudje vedo za nevidnega človeka, — prav kakor midva veva zanj —. In ta nevidni človek, Kemp, mora upostaviti strahovldo. Da! Zdi se vam strašno, pa tako mora biti! Nevidni človek mora zasesti kako mesto, na primer tale Burdock, ga strahovati in vladati. In dajati mora povelja. Na tisoč načinov je to mogoče, — lističi, ki jih porine skozi špranjo pri vratih, ki jih vrže skozi okno, — ti bi zadostovali. In vse,

Prostovoljna dražba.

Dne 12. aprila, ob 3. uri pop. se vrši na licu mesta Karčevia št. 172, na posestvu gosp. Rudolfa Wette prostovoljna dražba lokomobile, tvrdke Shutt-leworth, 16 HP in železnega kotla vsebine 1000 l. Vzklicna cena K 175.000. Izkupiček se ima takoj plačati. Natančnejše podatke da pisarna odvetnika dr. Josipa Rapoc, Maribor. 1-2 150

POZORI!

Slavner u občinstvu naznanjam, da sem sopot otvoril v petek dne 23. t. m. mojo trgovino z dalmatiskim in štajerskim vinom, na drobno in debelo, kakor tudi v steklenicah.

Josip Povodnik, Maribor, Vojašniška ul. 4
(pod dravskim mostom)

ter se priporočam za čim številnejši obisk. Posebno se priporočam za velkonočne praznike, da si vsak preskrbi te dobre ka lince. 145

VELEGOSTILNA

v sredini Maribora
z lepimi velikimi lokali, z veliko dvorano, pred-dvorano, vrtom za goste, z vrtom za zelenjavo se vsled prevzetja nek-ega drugega podjetja prodal. Vpraša se pri lastniku v Mariboru, Koroška c. 3.

Najnižje cene!

manufakturnemu blagu za obleke, svilene robce, perilo, nogavice i. t. d. se pri tvrdki

M. FELDIN, MARIBOR
Grajski trg 1. Vetrinjska ulica

ki se mu ne bi pokorili, mora ubiti. In ubiti mora vse tiste, ki jim pomagajo —.

»Hm!« je naredil Kemp. Le napol je poslušal gosta. — Hišna vrata so se odprla in zaprla.

»Zdi se mi, Griffin«, je rekel, da bi ga še za trenutek zamotil, »zdi se mi, da bi bil vaš zaveznik v jako težavnem položaju!«

»Nihče ne bi vedel, da je moj zaveznik!« je živahno odgovoril nevidni človek.

Hipoma se je vznemiril in hlastno vprašal:

»Stoj —! Kaj je to, — spodaj v veži —?«

»O — nič!« je dejal Kemp in govoril glasno in naglo. »S tem se ne strinjam, Griffin! Razumete, ne strinjam se! Vi hočete začeti boj z vsem človeštvom. Ali mislite, da vas bo osrečil —? Ne bodite samotni volki! Objavite svoja razkritja! Zaupajte svetu, zaupajte vsaj svojemu narodu! Pomislite, kaj bi dosegli z milijoni zaveznikov —!«

Človek z nevidnim telesom ga je ustavil. Stegnil je roko.

»Korake čujem na stopnicah!«

»Neumnost!«

»Pogledal bom!«

Vstal je in hotel k vratom.

In tedaj so šle stvari jako naglo. Za trenutek se je Kemp obotavljal, nato pa je vstal ter ga hotel zadržati.

Griffin je obstal kakor okamenel.

»Izdajalec —!« je kriknil, obleka se je odprla, se sklonila in nevidni se je začel slatiči. S par koraki je skočil Kemp k vratom. Obleka — noge so izginile — se je pognala za njim. Kemp je odprl vrata.

Koraki so hoteli po stopnicah in glasov je bilo čuti.

Z naglim sunkom je pahnil Kemp v zraku višeco obleko v stran, šmil skozi vrata in jih zaloputnil. Ključ je tičal od zunaj. Se trenutek — in Griffin je bil ujetnik, — da se ni tedaj nekaj zgodilo. Ko je Kemp zaloputnil vrata, je ključ zdrknil iz ključavnice in ropotaje padel na tla.

Kemp je prebledel. Z obema rokama je prijel za ključ in držal vrata. Pa le za trenutek. Vkljub njegovemu naporu so zazijala za par centimetrov. Pa spet se mu je posrečilo, da jih je zaprl. Drugič so se odprla za čevlji in obleka se je porinila v odprtino. Nevidni prsti so ga zgrabili za vrat in izpustil je ključko, da bi se branil. Močen sunk ga je zadela, odletel je, omahnil in težko priletel v kot hodnika. Za njim je priletela prazna nočna obleka —.

Pol pota na stopnicah je bil polkovnik Adye. Ves zavzet je strmel gori na vrh stopnic, na čudno obnašanje Kempovo, na obleko, ki je prazna mahala po zraku. Videl je, kako je Kemp odletel v kot, se pobral in spet padel, kakor bi vola pobil.

In v hipu je tudi sam dobil silen udarec. Od nekd iz praznine. Silna teža se mu je zdelo da se je zaletela vanj in ga vrgla po stopnicah. Nevidna noga ga je sunila v hrbet, strahoten pad pad pad je hitel po stopnicah, policaja v veži sta zakicalala in hišna vrata so se z vso močjo zaloputnila.

Sedel je in v nemem začudenju gledal krog sebe.

Širite naše liste!

Mamice in dekleta!

Velika noč je pred vratmi!
Ali že imate svilene robce?
Ce ne, kupite jih hitro v trgovini
FRANJO MAJER, MARIBOR
Glavni trg 9,
kjer jih dobite po zelo nizki ceni.

Perfektna sobarica

izurjena v vseh domačih delih, se išče (polog kuharice), proti dobri plači k slovenski obitelji dveh oseb. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja, starosti in zahtevka na Marijano Jakl, Karlovac (Sajmišče), Hrvatska. 3-3 116

Kromatič. harmonika

in dvojni anastigmat "IKA"
4 1/2 x 6, na prodaj. Hišnica, Koroš-
čeva ulica 4. 142

Staro vino

(1917) okoli 14
hektolitrov, se
proda. Naslov v upravi. 801

Stavbišče

v Gor. Radgoni,
blizu cerkve, na najlepšem pro-
storu, se takoj prodal. Ponudbe
na upravo lista. 1-2 111

Mali voz,

žganjski kotel in
stroj za mletje
špeha prodal Jožef Senčnik, Sv.
Peter pri Mariboru. 115

Pošteno gospodinjio

izvežbano v vseh kuhinjskih in
in gospodarskih poslih, pridno
deko in hlapca v trajno službo
išče veleposestvo. Nastop takoj
ali čim prej. Ponudbe na: Ivan
Kristan, svob. državljan, Kamenno,
Sv. Jurij ob juž. žel. 1-2 156

Vinotoč „pod vejo“ Jeriča

v Počehovi odprt. 1-4 154

Modra galica

2 krat rafiniran,
»Fl ristollac
bencin, s tro
šarino in brez
trošarine, s sakovrstna strojna
raf. olja ponuja po najnižjih
cenah

Mahorko, Maribor

d. z o. z. Slovenska ul. 8
telef. 153.

Pri Sv. Barbari v Halozah se
prodal vinogradno posestvo,
ki meri okroglo 3 orale, obsto-
ječe iz vinograda z mladim prvo-
vrstnim nasadom, sadonosnika,
njive in lepe hiše s krasno kletjo
radi preselitve za izvanredno ni-
zko ceno 30.000 K. Natančna
pojasnila ustmena ali pismena
daje učitelj Fel ks Grögl pri Sv.
Barbari v Halozah. 2-3 285

Po stopnicah je prišepal dr. Kemp, prašen in razmrščenih las, levo lice je imel blede od udarca, ustnica mu je krvavela in rjavo nočno obleko je držal na rokah.
»Moj Moj Bog!« je vzkliknil. »Vse je izgubljeno —! Ušel je —!«

XXV.

Lov na nevidnega človeka.

Za nekaj časa je bil dr. Kemp čisto brez sape, da niti govoriti prav ni mogel. Na hodniku sta stala z Adye-jem in v raztrganih stavih mu je razlagal, kaj se je zgodilo.

»Zbesnel je —! Podivjal je —! Sama brezsrčna sebičnost ga je! Kako zgodbo brutalne sebičnosti mi je pravil — Ljudi je pobijal, — ranil —, ubijal jih bo, če mu ne ubranimo. Nobenih obzirov ne pozna. In sedaj je zunanaj — pobesnel!«

»Dobiti ga moramo!« je odgovoril Adye. »Na vsak način!«

»Ampak kako?« je vprašal Kemp in tisočeri načrti so mu vrveli po glavi. »Tako! morate začeti! Vse kar je za lov sposobno, morate spraviti na noge! Tega okraja ne sme zapustiti! Če nam uide, ga ne najdemo več in ubijal bo —. Strahovldo hoče upostaviti! Strahovldo, vam pravim! — Straže morate razpostaviti, straže na železnice, straže na ceste, straže v pristaniščal! Vojaštvo mora pomagati! Brzjaviti morate po pomoč! Edino kar ga še drži v bližini, so neke knjige —. Poznate Marvela?«

»Da! — Tiste knjige —! Ampak postopač pravi —.«

»da jih nima. Todaon — nevidni je prepričan, da jih postopač ima. — In vzeti mu morate vsako možnost, da bi dobil jesti — da bi si počil —. Dan in noč mu morate biti za petami! In hiše in stanovanja morajo biti zaklenjena! Bog nam daj hladnih noči in dežjal! Cela dežela mora na lov! Ta človek je nevaren, — skrajno nevaren! Dokler ga ne dobimo — niti misliti ne smem, kake grozote utegne počenjati —!«

(Dalje prihodnjč.)

Seno in slamo za krmo

prilavljena za odpšiljatev, ako da železnica va-one na razpolago, točno za talaganje in sicer 15 vagonov zdravega, suhega, dobrega sena, 5 vagonov otepov (mešanih iz ovsa, pšenice: in rži), 3 vagona stisnjene jezne slame (nešana iz ržae in pšenične slame. Vpraša se pri

Navro Löbl, Čakovec, Medžimurje.

Kupite samo najzdravilnejšo mineralno vodo

SV. ROZALIJA!

Glavna zaloga: Maribor, Vrbanova 19.

OPREME in potrebščine za konje, ročne
TORBICE, listnice; denarnice, gamaše in
KOVČEKI za potovanje

GONILNI JERMENI

Ivan Kravos, Maribor

Velika izbira!

Telefon 207
Trgovina: Delavnica:
Aleksandrova c. 13 Koroška c. 17

Največja zaloga okvirjev

ovalnih, okroglih in drugih oblik, najmodernejših vzorcev, kakor tudi slik vseh vrst priporoča

ATELJE za UMETNO KNJIGOVEŠTVO in IZDELOVANJE OKVIRJEV

MIHO VAHTAR, Maribor, Gosposka ul. 24

Trgovina papirja in šolskih potrebščin.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje!